

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Warszawa, *12 sierpnia 2009 r.*

RPO-594089-II/08/GC

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Andrzej Czuma
Minister Sprawiedliwości –
Prokurator Generalny
Al. Ujazdowskie 11
00 – 950 WARSZAWA

Kłaniamy się Panie Ministrze

Upzejmie informuję, iż Sąd Najwyższy, postanowieniem z dnia 5 maja 2009 r., sygn. akt IV KK. 427/08 oddalił kasację Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczącą stosowania i wykładni art. 5 ustawy z dnia 28 października 2002 roku o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U Nr 197, poz. 1661 ze zm. - określanej dalej, jako u.o.p.z.) - w odniesieniu do działań osób wymienionych w art. 3 pkt 1 ustawy.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Najwyższy stwierdził, między innymi, że: „Znowelizowany przepis art. 5 u.o.p.z. w sposób zupełnie jednoznaczny przesłankę „zawinienia” podmiotu zbiorowego ustanawia jedynie w stosunku do osób wskazanych w art.3 pkt 2 i 3 tej ustawy, poprzez wskazanie na „winę” w wyborze bądź nadzorze. Pominięcie w tym przepisie przesłanki własnej odpowiedzialności podmiotu zbiorowego za czyny osób wskazanych w art. 3 pkt 1, przy niewprowadzeniu jakichkolwiek innych zasad odpowiedzialności podmiotu za działania osób nim zarządzających, spowodowało brak możliwości pociągnięcia podmiotu zbiorowego do odpowiedzialności za czyny zabronione tej kategorii osób”.

Sąd Najwyższy stwierdził, że rozpoznawana sprawa dobrze ilustruje to, że „praktyczny wydźwięk ustawy stał się szczególnie znikomy”, bo niewątpliwie to

właśnie przestępcze działania osób z kręgu ujętych w art. 3 pkt 1 u.o.p.z. stanowią największe i najszersze zagrożenie dla porządku prawnego w sferze gospodarczej.

Zdaniem Sądu Najwyższego nowelizacja art. 5 u.o.p.z. doprowadziła do trudnego do zaakceptowania ze względów aksjologicznych, pominięcia odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny popełnione przez osoby zarządzające nimi i przynoszące im korzyści. Jednak zmiana stanu prawnego w tym zakresie pozostaje w wyłącznej gestii ustawodawcy.

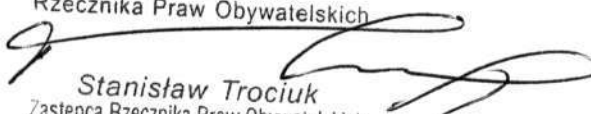
W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich należy podzielić pogląd Sądu Najwyższego, iż nieodzowna jest nowelizacja art. 5 u.o.p.z., tak by przepis ten swoim zakresem obejmował również osoby wymienione w art. 3 pkt 1 u.o.p.z. Nie można bowiem akceptować sytuacji, że odpowiedzialność karna podmiotów zbiorowych na skutek przyjętych rozwiązań prawnych będzie w istocie iluzoryczna.

W związku z powyższym uprzejmie proszę Pana Ministra o rozważenie wystąpienia z inicjatywą ustawodawczą i poinformowanie Rzecznika Praw Obywatelskich o stanowisku zajętym w tej materii.

W załączeniu przesyłam kopię orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2009 r., sygn. akt IV KK. 427/08.

Załącznik

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich